Føroyar eru ein býur

Strategibólkurin fyri infakervi hevur lagt fram uppskot til framtíðar infrakervið. Har verður eitt nú sagt, at miðjast skal ímóti, at ferðatíðin til Havnar svarar til ferðatíðir í størri býum

VISJÓN 2015
Rigmor Dam
rigmor@sosialurin.fo

Strategibólkarnir fyri arbeiðsmarknað, infrakervi og tilfeingi hava sent uppskot síni til hoyringar. Í pappírunum lýsa strategibólkarnir hvørji mál eiga at verða sett fyri økini, og hvat eigur at verða gjørt, fyri at røkka málunum.

Í blaðnum í dag vísa vit á nakrar av niðurstøðunum hjá bólkinum, sum hevur arbeitt við infrakervi.

Aðalmálið sett

Í tekstinum sigur bólkurin, at aðalmálið er, at góðir ferðamøguleikar skulu stuðla upp undir og tryggja menning og trivnað í Føroyum. Infrakervið skal vera soleiðis háttað, at lætt, trygt og ódýrt er hjá øllum at ferðast, bæði innanoyggja og út í heim.

Ferðatíðin

Ferðatíðin er umráðandi, tá bústaður verður valdur. Ferðatíðin til arbeiðis, handils, útbúgvingar- og ansingarstovnar, frítíðaráhugamál er avgerandi. Ikki er tað bara frástøðan í kilometrum, men kanska í nógv størri mun tíðin tað tekur at ferðast, góðskan á ferðini og smidleikin, at ein kann ferðast tá tørvur er á tí, sum er umráðandi.

Í mun til útheimin eru allar Føroyar ein útjaðari, og miðjast eigur at vera ímóti at allar Føroyar kunnu síggjast sum ein býur. Umráðandi er, at hesin býur hevur ein miðstað (sentrum), fyri at kunna bjóða flestøll tilboð og tænastur, sum stórbýir í okkara grannalondum. Hetta verður mett neyðugt, fyri at fáa og fasthalda skikkaða arbeiðsmegi í Føroyum og annars stuðla trivnaðinum hjá fólkinum her býr.

Betri flytføri, framkomuleiki og smidleiki á infrakervinum innanlands verður framt við at umskipa felagsferðsluna, so hon verður meira fjølbroytt, laga eftir flutningstørvinum, og við at um- og útbyggja fysiska infrakervið. Dentur verður lagdur á at skipa farleiðirnar eftir slagnum av flutningi. Tí verður eitt høvuðsvegakervi, ið er tilskilað gjøgnumgangandi ferðslu gjørt. Endamálið við høvuðsvegakervinum er at knýta ymisku økini í landinum saman, so skjótt, trygt og lætt er at ferðast.

Millum lond

Okkara flytføri og framkomuleiki út í heim er tengt at flog- og skipaferðslu, her eru serliga flogvallir og havnaviðurskiftir viðgjørd. Umráðandi er at hava javna flogferðslu, og tí eigur hóskandi flogvøllur at vera á best egnaða stað, soleiðis at mest brúktu flogførini kunnu nýta hann. Havnaviðurskiftini eiga at vera samskipað munandi betur enn í dag.

Atlit til ferðslutrygd og umhvørvi skulu hugsast inn í allar partar av infrakervinum, og takast við í øll tiltøk og verkætlanir.

Talan er aloftast um stórar íløgur, tá infrakervið skal útbyggjast, og tí er umráðandi, at hesar íløgur geva størst møguliga samfelagsliga nyttu í mun til kostnaðin.

Infrakervið skal vera fyri øll, tað vil siga fyri soleiðis háttað, at lætt, trygt og ódýrt er hjá øllum at ferðast, herundir eisini fólkið við skerdum førleika.

Føroyar - ein býur

Tað ber tann vegin, at nógv savnast í ella kring Havnina. Betri ferðamøguleikar kunnu viga ímóti hesum ráki, og visjónin er, at við støði í verandi bústaðarmynstri skulu vit gera eitt alment infrakervi, sum kann loyva fólki at búseta seg og arbeiða har, sum tað helst vil.

Infrakervið skal vera smidligt, so at ein kann ferðast, tá ið tørvur er. Hetta gerst best við føstum sambandi við miðstaðarøkið, og slíkt samband skal verða gjørt, har tað loysir seg samfelagsliga, eisini við framtíðarútlitum í huga.

I dag hava 86% av føroyingum fast vegasamband við høvuðsstaðin, og við góðum ferðamøguleikum kunnu allar Føroyar verða roknaðar sum miðstaðarøki. Miðjast skal ímóti at ferðatíðin til Havnar svarar til ferðatíðir í størri býum. Samstundis eiga vit eisini at menna infrakervið uttan um Tórshavn, sum er miðstaðurin, fyri at tryggja at fyrimunirnir við góðum infrakervið til Tórshavnar ikki eru til onga nyttu orsaka av orkuføristrupuleikum uttanum Havnina. Tí eru eisini flest allar ferðatíðir ásettar við Havnini í huga.

FAKTA

Limir í strategibólkinum um infrakervi

- Niels Winther, deildarstjóri, formaður
- Joel undir Leitinum, stjóri
- Finnbogi Niclasen, flogvallarstjóri
- Olga Biskupstøð, formaður
- Randi Fredriksberg, Kommunusamskipanin
- Oyvindur Brimnes, Landsverk
- Kristian Davidsen, Strandfaraskip Landsins
- Kitty May Ellefsen, fulltrúi
- Hjørdis Gaard, fulltrúi

Brúkarapristalið hækkað 1,3 prosent

Hóast prístalið seinasta árið er hækkað 1,3 prosent, lækkaði brúkarapristalið síðsta ársfjórðingin í fjør 0,2 prosent, frá 106,7 til 106,5. Minkingin stavar serliga frá lægri brenniolju- og bensinprísum

SAMFELAG
Rigmor Dam
rigmor@sosialurin.fo

Seinasta árið er brúkarapristalið hækkað 1,3 prosent. Oljuprísir toga brúkarapristalið niðureftir seinasta ársfjórðingin, upplýsir Hagstova Føroya.

Frá 3. ársfjórðingi til 4. ársfjórðing 2006 lækkaði brúkarapristalið 0,2 prosent, frá 106,7 til 106,5. Prísurin á brenniolju til húsarhald fór 8,5 prosent niður, og prísirnir á brennievni til akfør fóru 9,7 prosent niður.

Prísirnir á matvørum eru lækkaðir 0,2 prosent seinasta ársfjórðingin, tað eru serliga prísirnir á grønmeti, sum eru farnir niður.

Meðan lægri brennioljuprísurin hevur minkað býlisútreiðslurnar, so er øvut við rentuni og húsaleiguni. Rentan á íbúðalánum er hækkað 5,6 prosent, meðan húsaleigan er farin 7,8 prosent upp. Klædnaprísirnir eru eisini farnir upp seinasta ársfjórðingin.

Matur, tubbak og húsaleiga

Frá 4. ársfjórðingi 2005 til 4. ársfjórðing 2006 hækkaði brúkarapristalið 1,3 prosent. Mestu ávirkanina hava matvøruprísirnir, sum vóru 2,7 prosent hægri enn fyri einum ári síðani. Prísirnir á tubbaksvørum eru hækkaðir 11,3 prosent. Prísvøksturin á mat- og tubbaksvørur eiga umleið tveir triðingar av vøksturin í brúkarapristalinum seinasta árið.

Húsaleigan er farin 20,3 prosent upp síðan 4. ársfjórðing í 2005. Í brúkarapristalinum er prísgongdin á húsaleigu ásett eftir gongdini í sethúsaprísunum við hálvt árs seinking.

Aðrir vøru- og tænastubólkar, sum hava ávirkað brúkarapristalið uppeftir seinasta árið eru akfarskeyp og hotelltænastur.

Prísvøksturin seinasta árið er tálmaður mest av, at prísirnir á móttøku-, upptøku- og endurgevingartólum eru farnir 7,4 prosent niður, og at brennioljuprísurin er 3,1 prosent lægri.

Eisini lægri renta og bíligari klæði hava minkað um vøksturin í brúkarapristalinum, sigur Hagstovan á heimasíðuni hjá stovninum.

Brúkarapristalið skift á 12 høvuðsbólkar, 1. ársfjórðingur 2001 = 100

	Lutfall	2005	2006				Vøkstur í %	
	1998	4.ársfj.	1.ársfj.	2.ársfj.	3.ársfj.	4.ársfj.	3. áfj. '06 -4.áfj. '06	4. ársfj. 2005-'06
Samanlagt	**100,0**	**105,1**	**104,5**	**106,2**	**106,7**	**106,5**	**-0,2**	**1,3**
Matur og drekka	21,3	106,0	106,6	107,7	109,1	108,9	-0,2	2,7
Rúsdrekka og tubbak	5,9	109,7	112,9	114,3	115,3	115,6	0,3	5,3
Klædnavørur og fótbúnaður	5,4	93,0	92,3	93,6	90,0	92,1	2,3	-1,0
Býli	20,2	102,7	97,3	101,8	104,0	103,9	-0,1	1,2
Innbúgv, húsbúnaður o.l.	6,0	99,4	99,3	99,6	99,4	99,7	0,2	0,2
Heilsa	2,8	112,9	112,9	112,9	113,0	113,7	0,6	0,7
Flutningur	13,1	112,4	113,4	116,0	116,3	113,6	-2,4	1,0
Samskifti	4,6	87,6	89,3	89,0	88,8	88,7	-0,1	1,2
Frítíð og mentan	11,9	106,5	106,0	105,3	104,2	104,2	0,0	-2,1
Útbúgving	0,1	101,2	101,2	101,2	112,8	112,8	0,0	11,4
Hotell og matveitarar	3,6	112,9	115,0	115,2	115,3	116,2	0,7	2,9
Ymiskar vørur og tænastur	5,3	109,4	109,5	111,0	110,7	111,4	0,7	1,8